

Přát o počasí se jeví být nepatřičným, ale fotbal může ovlivnit výrazně. Den předtím se v zápase skupiny D v Doněcku hodinu nehrálo, když se na obloze začali ženit čerti. A bouřka se přihnala i nad Vratislav krátce poté, co skotský rozhodčí Craig Thompson poprvé pískl do píšťalky.

By the way – Scottish! Nesli jsme to v Česku nelibě, přiznejme si, že zrovna sudí téhle národnosti převzal delegačenku. Vždyť přes Skoty Češi přešli v kvalifikaci, a to oním dosti nepěkným způsobem, nafilmovaným pádem Jana Rezka s následkem pokutového kopu. A ke všemu fotbalový kánon praví, že na takových turnajích je třeba domácí hráče směrem dopředu trochu popostrčit, aby neutrpěla atmosféra turnaje, aby byly výdělky, jaké se předpokládaly, a tak vůbec.

Naštěstí Thompson, jenž se zpočátku zdál být jaksi úzkostlivým, měl na chod zápasu podobný vliv jako počasí, a sice vliv vedlejší. Navíc asistent na bližší čáře k lavičkám tak dobře posuzoval ofsajdy... Bez ironie, byl opravdu přesný. Tedy žádné příkoří, i ten déšť ustává. Je zapotřebí konat.

Zpočátku konali hlavně Poláci, a kdyby vedli o dva góly, bývalo by to bylo jistě jiné. Ale tady s tím „kdybysmem“ skončeme, protože ten neplatí. Platí výsledky, skóre, poměr branek, góly samotné. I když padl jen jeden, padl, kam měl. Což si samozřejmě domácí publikum tak úplně nemyslelo, ale co je nám po něm, i když jinak bylo, je a bude Čechům nakloněno. Dovolme si lehké a chvilkové sebevědomí: zvítězili jsme nad Polskem a jdeme do čtvrtfinále, zatímco porážení v turnaji končí.

Když jsme u toho sebevědomí, co třeba Václav Klaus? I prezident republiky se k fotbalu vyjádřil. Svěřil se, jak je potěšen úspěchem. A aby dokázal, že se v televizi díval, hned se do toho pustil stylem sobě vlastním: „Rozhodlo se v posledních vteřinách, kdy Kadlec vyhlavičkoval z prázdné brány míč. Experti o všem mleli zprava zleva, co se v tom zápase odehrávalo, ovšem tuhle situaci vůbec nezmnili, což mě šokovalo,“ pokáral podhradí Klaus v rozhovoru pro Radiožurnál.

A měl pravdu, televizní experti tuto situaci skutečně nerozebrali. Přitom kdyby padl v takové chvíli gól, remíza by ukončila naděje nejen domácí, ale i české. Začátek a konec zápasu patřily polským šancím, jenže hostitelé mohou nakonec celý zápas položit na obětní oltář marných proseb k vyšší moci.

Petr Jiráček měl špatné jaro, a když na rakouském soustředění nastoupili Češi proti Izraeli, sotva připomínal podzimní kometu českého fotbalového nebe. O týden později v Praze proti Maďarsku už to bylo lepší, ale pořád nic zvláštního. Ten nepatrný rozdíl, to malinké zlepšení Bílkovi stačilo, aby ve své důvěře v něj nepolevil.

„Vezměte si, čím prošel, jaký vývoj měla jeho dráha. Musel dostat čas. Jsem rád, že se dostal do pohody. Na soustředění na něm bylo vidět, že předtím ve Wolfsburgu toho moc nenahrál. V modelovém utkání a v přípravě nebyl ještě ve své kůži. Do formy se ale dostal strašně rychle a já jsem rád, že má takovou fazonu,“ poklonil se kouč hráči, když převzal cenu pro muže utkání. Tentokrát bez debat patřila jemu, autorovi vítězného gólu. Když Češi přežili první poločas, ve druhém už byli lepší. A protože věděli, že Řekové před přestávkou ve vzdálené Varšavě zaskočili gólem Rusy, museli zabrat. Bezgólový, nebo přesněji řečeno jakkoli nerozhodný stav jim byl k ničemu. A tak nadešla rozhodná 72. minuta.

„Nenapadají mě slova, jak bych všechno vyjádřil. Je to největší okamžik mé kariéry,“ doloval ze střelec sebe slova a věty. „Rozmýšlel jsem se, jestli mám jít do dlouhého sprintu přes půl hřiště, už jsem byl vyčerpaný. Asi to bylo dobré rozhodnutí. Protože jsem toho už měl plné zuby. Bary mi to pak

krásně dal, já si míč už jenom přistrčil a vystřelil. Jen jsem si říkal, že musím trefit bránu,“ rozpovídal se nakonec a ve vlně euforie si musel gól teprve vybavit, sám od sebe mu na mysli nevytanul. Tolik různých záběrů si hráči přehrávali a nově natáčeli do oční paměti...

Bylo toho moc, protože postoupili! A postup byl něco, o čem sice po debaklu s Ruskem hovořili odhodlaně, ale taky opatrně. A k čemu byl nakonec Polákům ten „dobrý bod“ z prvního utkání s Řeckem? Ano, pamatujete si to správně: výsledky prvních zápasů na turnajích se obecně podceňují.

Ale taky někdy slouží k procitnutí do skutečného světa takových velkých turnajů. A Češi na tomto Euru začali být dostatečně bdělí. __

Zpět k bělehradským finalistům: ti se k sobě tehdy opravdu chovali jako rytíři. A když uspěli, obešlo se to bez nabubřelých gest. Radost Němců po vyrovnání v posledních okamžicích normální hrací doby a dokonce i ta naše po penaltách byla čirá, nefalšovaná – a uměřená (odpusťte, že toto slovo opakují, ale přiléhavější mě nenapadá).

Proč dnes nedokážeme zvládat vypjaté momenty (a většinou ani ty obyčejné) s úsměvem na tváři? Na střídačkách jsme i v těch nejkritičtějších momentech takto viděli Helmuta Schöna v placaté čepici i jeho protivníky

Ježka a Vengloše. A dodám-li, že se před prodloužením usmíval i Ivo Viktor, jenž před pár sekundami dostal gól, když už už cítil zlatou medaili na krku, možná mi někteří nebudou věřit. Až budou zápas dávat znovu, dívejte se pozorně a dáte mi za pravdu.

Nerozčiloval se ani rozhodčí, když po prvním prodloužení vlezli fotografové na hřiště – ti jediná se vlastně chovali nepatřičně. Nekompromisně, ale přitom vlídně, je vykázal za čáru. A když se před penaltovým rozstřelem opakovalo totéž, sudí si autoritu vynutil opět jen klidem a úsměvem. Nejzatvrzelejšího reportéra pak bez násilí a velkých gest vlastníma rukama vystrčil z branky za čáru. Pořádkovou službu s krvavými očima nevidět. Dokážete si něco takového představit dnes? Jak vidno, bez hysterie není anarchie – to by si měli uvědomit všichni aktéři i pořadatelé zápasů na všech úrovních po celém světě.

A poněkud klidnější byl snad i divák. Na obrazovce neběžely žádné oficiální hodiny, čas odpočítávaly jen ty na stadionu a v reportérově ruce.

A když jsme u moderátorů, Karol Polák byl možná o něco živější než trochu profesorsky působící Vít Holubec, ale oba se zhostili své role se ctí, bez rozčilování, obviňování kohokoli a čehokoli včetně nepřízně osudu – a hlavně uměřeně (znovu se omlouvám za opakování tohoto adjektiva). A teď si to srovnajte třeba s hysterickými záchvaty Roberta Záruby, když jsou Češi nejlepší z těch zhruba osmi zemí, kde se hraje hokej na úrovni...

Je toho ale mnohem víc, co by si měly dnešní fotbal i dnešní společnost vzít ze sledování památného večera 20. června 1976. Například: naši drželi jednobrankový náskok, konec se rychle blížil, ale rozehrávali velmi rychle (a to včetně tehdy povolených malých domů). Ke zdržování či simulování se nikdo nesnížil. Na tohle se prosím podívejte obzvlášť pozorně, naši současní reprezentanti, a samozřejmě nejen Vy! Od branek se tehdy – bez ohledu na blížící se konec řádné hrací doby – rozehrávalo tak rychle, že televize sotva stačila odvysílat opakované záběry předchozí šance.

Rychlý, běhavý a technický fotbal se hrál i ve třiceti minutách prodloužení.

Na nikom nebylo vidět, že by mu nestačila kondice. A dnes? Přes všechny teorie a řeči o tom, jak se moderně a intenzivně trénuje, někteří hráči nejen prodloužení, ale i značnou část druhého poločasu doslova protřpí... A ještě k penaltám: podle reglamentu UEFA se měl zápas v případě nerozhodného výsledku opakovat následující úterý ve 20:15. Na návrh Němců – k němuž vedly kromě toho, že někteří jejich reprezentanti už chtěli odjet na dovolenou, i solidní sportovní důvody, spočívající ve velké únavě všech hráčů po náročné sezoně – bylo rozhodnuto, že o vítězi rozhodnou penalty. V poklidu, podáním ruky, bez naschválů úředníků...

Franz Beckenbauer, mimochodem hrající ten večer stý zápas v reprezentaci, pozval naši vítěznou družinu na šampaňské, které měli Němci připraveno na oslavu svého vítězství. Další krásný střípek večera na bělehradské „Maracanã“...

Stejně jako naši teď, ani jejich předchůdci z roku 1976 nedokázali před Eurem postoupit na světový šampionát. Ani jim se příliš nevěřilo. Na rozdíl od svých následovníků se však s nepřízní veřejného mínění – a vůbec s jakoukoli nepřízní – vyrovnávali s noblesou. Možná to bylo i tím, že byste v kádru trenérů Ježka a Vengloše našli hodně vysokoškoláků. Kolikpak jich je v tom Bílkov? Také Viktor a spol. měli jistě rádi peníze, hezká auta i děvčata, stejně jako přízeň fanoušků – ale chovali se skromně a vystupovali inteligentně. Což pro všechny naše současné hráče bohužel neplatí.

Jak jsem předeslal, chtěl jsem se na pozadí výjimečného zážitku zamyslet nad tím, jak se za poslední desetiletí změnili špičkoví fotbalisté... a jak se změnilo fotbalové prostředí a vztahy v něm. Udělejte prosím totéž.

Je odpoledne před prvním čtvrtfinálovým zápasem a varšavský vzduch stále ještě čpí vlhkostí noční přeháňky. Internetové servery začínají nasakovat informační vlhko. Nebo spíš kal. Gebre Selassie půjde do Arsenalu! Je to logické, protože londýnský klub pravého beka potřebuje jako sůl. Že je zájem z Německa? Nevadí, přeplatíme!

Mnohá česká média informaci z hlavy jednoho jediného fanouška Gunners, prohnanou virtuálem, chutě polykají, jako by tím kalem měla být živa. A za hodinu je tu kontr: ne Arsenal, ale Chelsea má víc peněz a větší šanci českého obránce zlanřit. Jednoduchý dotaz na zasvěcené a odpověď zní: je to úplná blbost. Den po zápase vejde ve známost, že Gebre Selassie přestupuje do Werderu Brémy.

Ale to prostě k takovému turnaji patří. Spekuluje se, kdekdo se na jeho věhlasu chce přizivit. „Konkrétní zájem projevilo několik klubů už před odjezdem na mistrovství Evropy, další se přidávaly,“ říká hráčův agent Viktor Kolář. Německý tým si vyhlédl českého obránce už díky jeho libereckým výkonům, tedy ještě dřív, než Euro vůbec začalo.

Je tu ale ještě jiný zajímavý hráč, který červený dres anglického velkoklubu nosí už léta. Dva dny byste ho ve Vratislavi nenašli. Tomáš Rosický se odebral léčit achilovku do Prahy. „Něco jsme chtěli zkusit, ale tady to nejde,“ vysvětluje lékař Petr Krejčí. V českém hlavním městě to zkoušejí odborníci, zapojuje se i fyzioterapeut Pavel Kolář. „Šance je, ale malá,“ řekne Rosický. A manažer Šmicer ještě nabízí variantu, že by zdaleka ne zdravý Rosický pomohl týmu, „kdyby mu teklo do bot“. Ta situace později nastane, přesto

se dlouholetá opora do hry nedostane. Ukáže se, že by to nemělo smysl. Nehraje Rosický? Bude hrát Daniel Kolář. Při Bílkově údajném konzervatismu je to tak jasné, že už se o tom ani nediskutuje. A tak se nádherný varšavský stadion se špatně pěstěnou trávou plní fanoušky, vnášejícími do jeho útrob a pod zavřenou střechu dobrou víru, že o svých týmech (ať už fandí kterémukoli) vědí vše a dokážou uhodnout celou základní sestavu. Portugalci se nezmýlí.

Varšava je přece jen něco jiného než Vratislav, kde fan zóna víceméně hyzdila malebné historické centrum. Široké bulváry hlavního polského města přijmou celý ten fotbalový cirkus tak nějak blahosklonně a napůl spící Palác kultury, výšková budova v sovětském imperiálním stylu, shlíží na ten mumraj jaksi nezúčastněně. Bylo, nebude, šíří svůj světonázor. Poláci jsou Čechům nakloněni, ale portugalské krásy je rozpalují stejně jako ty české. Fandit se bude na obě strany.

Rychle zpátky do děje, aby nám neunikla překvapivá zpráva: místo Rosického nenastoupí Kolář, nýbrž Vladimír Darida. Bílek to později vysvětlí: „Chtěli jsme hrát víc zezadu a Darida je v plnění defenzivních úkolů silnější než Kolář.“ Český trenér tedy přece jen překvapil. Nebo se spíš lekl ofenzivní síly soupeře. Tak či tak, česká sestava hraje v hlubším bloku než při zápasech ve skupině, a i když se hráči snaží chodit i dopředu, soupeř postupně ovládne hru. A Češi běhají. A běhají. A běhají. A běhají... hlavně bez míče.

O přestávce uběhaným fotbalistům ztuhly nohy. Po změně stran už je to jen úporná snaha nedostat gól. Je to spoléhání se na jediný brejk, jaký v takových zápasech přichází většinou jeden. Povede se, nepovede? Nepovedl. Ani plzeňská osa Limberský - Pilař - Jiráček už s tolika naběhanými kilometry nedokáže předvést akci až k zakončení. A tak zůstane v kolonce střel na branku u českého týmu číslice nula. S takovou statistikou lze postoupit jediným způsobem: po bezbrankové remíze na penalty. Vždyť je taky Češi před zápasem trénovali.

Na tohle však nedojde. Když už to skoro vypadá, že by i Portugalsku mohly dojít síly, nastoupí monstrum Ronaldo a dá gól. Hlavou po centru. Udělá tři kroky před unaveného Gebre Selassieho a trkne to Čechovi po pravé ruce. Brankář, jenž při střelách soupeře z dálky konečně ukazuje, proč je jeden z nejlepších na světě, už nemůže nic dělat. Rosický zůstává na lavičce, přichází vysoký Pekhart, víc už Bílek s týmem udělat nestačí. Ani Češi s výsledkem. „Věděli jsme, že nemůžeme otevřít hru, že jinak budeme potrestáni. Kluci dřeli, bojovali, ale soupeř byl kvalitnější,“ prohlásí trenér. Je to jasné, konec českých nadějí nastává s varšavskou tmou.

Po zápase oznamuje Milan Baroš spoluhráčům v kabině, že v reprezentaci končí. S jinými se nebaví, ale lidé kolem mají povoleno to prozradit. I Rosický si prý rozmyslí, jestli bude pokračovat. Dva důvody k nostalgické náladě, ale jak odeznívá porážka, vytlačuje ji pocit dobře zvládnuté práce na povedeném turnaji. Slovo si bere Jiráček, snad budoucí stálice nového českého týmu: „Euro dá každému hodně zkušeností. My je shromáždíme a věříme, že je prodáme v kvalifikaci na mistrovství světa.“

Tenhle turnaj tedy žádnou legendu českému fotbalu nedal. Ale je tu příslib, že na tom příštím se třeba do řady Masopust, Panenka, Poborský, Šmicer přidá další jméno.

Dá se říct, že tato úspěšná výsledková kontinuita – odhlédněme zatím od

širších souvislostí – pokračuje už více než dvacet let. Což je období, v němž se ve vrcholovém fotbalu pohybuje **Jan Suchopárek** – nejprve jako hráč, nyní jako trenér, a to nejen klubový, ale i reprezentační. Coby asistent Jakuba Dovalila je už několik let podepsán pod úspěchy české jednadvacítky. Jak se změnili mladí hráči od doby, kdy mezi ně patřil i on sám, do dneška? *Jsou dospělejší, než jsme byli my. Myslím, že ti nejlepší dávají fotbalu víc, než tomu bylo dříve. Po pravdě řečeno, my jsme k tomu nebyli tolik vedení, ani trénink či jiné fotbalové věci nebyly tak propracované. Zlepšily se stravovací návyky. Mentálně jsou ti kluci o takových čtyři pět let starší, než byla naše generace.*

V jednadvacítce, kterou znám, je navíc snaha dostat se dál. Pozoruju, že nominovaní hráči na sobě pracují. Jsou zvědaví a poměrně cílevědomí. Jsou ovšem také větší individualisté. Dneska, když jim je kolem dvaceti, každý hraje tak trochu sám za sebe. Je to vidět i v klubech.

Jenže i ta individualita by měla mít určité meze. Fotbal je kolektivní hra, musí být dobrý týmový duch. Když se vytvoří dobrá atmosféra, trošku to rozběhá i tělo. Máme radost z toho, jak funguje jednadvacítka, kdy se tam hráči těší, mají radost, že se vidí po delší době...

Jak tedy hodnotí loňské mistrovství Evropy hráčů do jednadvaceti let, kde česká reprezentace díky obratu v posledním zápase ve skupině – mladé Angličany porazila góly v posledních minutách 2:1 – dosáhla na třetí místo? Je to úspěch, nebo celý výsledek zkalila semifinálová prohra se Švýcary (v tomto zápase si naši hráči, upřímně řečeno, vyhrát nezasloužili a pár dnů stará historie se neopakovala) a hlavně „barážový“ neúspěch s Bělorusy, přičemž toto utkání nemohlo na děleném třetím místě už nic změnit, hrálo se „jen“ o postup na londýnskou olympiádu, o který tak naši přišli?

Já osobně to za úspěch nepovažuju, protože olympiáda byla tak blízko... Když jsme se štěstím postoupili přes Anglii, říkali jsme si, že to nejhorší snad už máme za sebou. Štěstí jsme šli naproti, ale v posledním i předposledním zápase jsme promarnili hodně šanci. I když jsme s Běloruskem nehráli dobře, byla tam spousta náhod, které se normálně nestávají. Myslím tedy, že je to dobrý výsledek, ale není to úspěch. Takto to hodnotím i s ohledem na to, jací hráči tam byli. Hráči, kteří mají zkušenosti a mají šanci prosadit se v áčku.

Ve chvíli, kdy vznikají tyto řádky, míří česká jednadvacítka opět na EURO, respektive zatím do baráže. Kteří hráči ze „stříbrné“ devatenáctky k tomu podle něj přispívají nejvíce?

Myslím, že to je Tomáš Kalas, který přesvědčil o svých kvalitách za devatenáctku. Dneska je základním kamenem jedenadvacítky a věřím, že se jednou dostane i do áčka. V posledních zápasech naskočil i Lád'a Krejčí. Je třeba, aby ti hráči hráli ligu. Když nemají zápasovou praxi, jejich výkonnost stagnuje, většinou jde dolů. Jenom trénink nestačí.

Jaroslav Hřebík má velkou zásluhu na loňském triumfu (ano, po takové hře je pro českého fanouška triumfem i stříbro!) své devatenáctky, jen škoda, že v následné kvalifikaci už jeho tým úspěšný nebyl a s jediným vstřeleným gólem obsadil poslední místo (je však třeba dodat, že ve skupině měl nesmírně silné Francouze, Nizozemce a Nory). K odpovědi na otázku, jak jsou na tom dnešní mladí v mezinárodním srovnání, se nejprve odráží od svého klubu:

My musíme mít ve Spartě nové motto, a to musí být: „V Čechách lepšího hráče nekoupíš, než si vychováš.“ Musíme si ty nejlepší hráče vychovat. Nejde o absolutně jednotný systém, ale o nastavení jednotných principů, které budeme naplňovat v celém procesu od přípravek až do dospělých. To je jediná možnost, jak povýšit náš klub i celý náš fotbal. Když vidíte české národňáky od šestnácti do devatenácti let, jsou relativně úspěšné. A teď se podívejte na zájem o jednotlivé hráče. Csaplár hrál na mistrovství světa – a žádný zájem. My hraje na mistrovství Evropy, získáme stříbro, máme dva hráče v All Stars – a v podstatě jediný zájem je o Ládu Krejčího. Čili kvalita těch hráčů musí být vyšší, než jaké dosahujeme teď. Mládežnické týmy musí trénovat doopravdy prověřeni trenéři, kteří jdou pravou cestou. A dokud to nebude, nemůžeme dohnat Evropu. Před námi jsou Švýcaři, Rakušané, Belgičané, Norové, a to ještě nejsem u těch vyspělých států. Holandskou školu převzali Belgičané, trvalo jim to asi čtyři roky... Všechny tyhle státy to pochopily, jenom my to nechápeme. Protože kdybychom to chápali, změnili bychom to. Pořád se hraje na to, že fotbal je jenom jeden, „fotbal je jednoduše, nebudeme ho dělat složitě, prohráli jsme, hodíme to za hlavu, uvidíme příště...“ A pak to dopadne tak, že například od šestnácti do dvaceti let nemáte v Česku v současné době středního obránce, který by splňoval požadavky současného fotbalu. Dva jsou v cizině, shodou okolností jsem je mohl poznat – Tomáš Kalas a Filip Twardzik. Jinak všichni ostatní střední obránci, kteří tady hrají mládežnický fotbal, jsou typově úplně jiní, než jaké vyžaduje současný a budoucí fotbal.

Vladimír Šmicer svůj přestup do evropského fotbalu zvládl:

Můj názor je, že odchod do zahraničí je individuální záležitost. Ale podívali se na to statisticky, vychází nám, že uspěje tak jeden ze třiceti. A to je chyba. Když jsem to viděl venku, oni ty mladé kluky berou jako hrušky. Vezmou jich dvacet, a když se povede jeden, jsou spokojeni. „Odpadlíci“ se pak většinou vracejí domů, je to vidět na příkladu Francouzů.

Každopádně – až ti tady bude malá liga, jdi ven. Protože pokud na to nemáš tady, venku na to nebudeš mít vůbec. Ano, lze odejít třeba ve čtrnácti, ale pak je dobré mít tam rodinu, zázemí... Protože spousta kluků, které pošlou na internát, to nezvládnou. Jsou samozřejmě výjimky, například Jarda Plašil. Naopak třeba Kalouda zazářil v půlce ligy, povedlo se mu mistrovství světa dvacítka v Kanadě a odešel za velké peníze do CSKA Moskva. Nedivím se, že to vzal. Ale je to škoda. Kdyby tady zůstal rok dva a vyhrál se, pak by ty peníze přišly stejně. Je to taková česká specialita, nechat hráče odehrát půl ročníku v lize a pak ho vystřelit ven. Velká škoda třeba Matěje Vydry: přišel z druhé ligy, z Jihlavy, půl sezony hrál ligu za Baník, a hned Udine. A kde je dnes? Teď jsou všichni „chytří“ a nechtějí své hráče posílat do Sparty či jiných klubů, které hrají evropské poháry, aby na tom náhodou nevydělal. Přitom tam by se ukázali a z následného prodeje by jejich původní kluby inkasovaly minimálně stejně. Dobře je to vidět na příkladu Pilaře, který teď půjde do bundesligy nikoli rovnou z Hradce, ale přes Plzeň.

Pavel Vrba přináší i zajímavé poznatky, co se propojení klubového „áčka“ a „potěru“ týká. Nejprve ale k otázce hřiště:

Menší plocha je určitě správně. Předčasné specializace mi naopak vadí,

protože pak zjistíte, že někteří hráči neumějí technické věci, které by v určitém věku umět měli. Malí kluci také musí trénovat s přiměřenými míči, ne aby hráli jako kdysi s pětkami, které některým dosahovaly až ke kolenům. Rozhodně bych co nejvíc propojil áčko a děti, dokonce jsem byl pro to, aby dospělí hráči měli ve smlouvách, že musí za konkrétní období odtrénovat určité penzum třeba u přípravek. A kdybych byl sportovním ředitelem či správcem, nechal bych děti trénovat na hlavním stadionu. Mladší věkové kategorie by měly být upřednostněny. Musíme dělat vše pro to, abychom děti a jejich rodiče „chytli“. Protože i když ten kluk pak třeba v šestnácti skončí, bude mít kamarády z fotbalu, bude na něj chodit, čímž vznikne návaznost pro další generace. Nemluvte o tom, že se tak vyhne pasivnímu dětství a problematické pubertě. Také je třeba dosáhnout rozšíření základny. Když jsem dělal trenéra mládeže v Baniku, přišlo na nábor třeba sto padesát žáčků. Dnes jich přijde čtyřicet až padesát. Servis musí zajistit klub. A v tom podle mého názoru musíme všichni hodně přidat.

Dá se v českých podmínkách udržet úspěšné mužstvo během letní či zimní přestávky a lze ho případně i posílit? Vzpomeňme varovných příkladů Slavie v létě 1996, Baniku v létě 2004 či Sparty v sezoně 2001/2002...

Pavel Vrba vysvětluje:

Byl bych rád, kdyby to šlo, jenže my nejsme schopni vytvořit pro naše hráče takové podmínky, které jim nabízejí zahraniční kluby. Chápu tedy hráče, jimž je pětadvacet či šestadvacet let a dostanou nabídku, která je šestkrát nebo sedmkrát vyšší, než jsme jim schopni nabídnout my. Když potom navíc hrajete třeba německou ligu a chodí tam pravidelně šedesát sedmdesát tisíc diváků, na stadionech je jiná kultura, fotbal je úplně jinak medializován... Tohle hráčům u nás můžete jen těžko nabídnout. I když na druhou stranu takový Jiráček, podle toho, co vím, měl chuť dohrát sezonu tady, ale potom se rozhodl, jak se rozhodl. Je to problém nejen fotbalu, nýbrž celého českého sportu, protože dneska kdokoliv, kdo dostane nabídku ze zahraničí, odchází, protože ho to zabezpečí.

Máme vytipované hráče podle svého způsobu hry a netvrdím, že se v naší lize takoví nenajdou. Problém je možná jinde: všude v cizině máte přibližně pět špičkových mančaftů, které hrají pravidelně evropské poháry. Zatímco u nás je to víceméně vždy Sparta, ale pak někdy Liberec, někdy Plzeň, potom zase Boleslav nebo Baník... Tudíž se všechno hodně rozmělní. Bylo by tedy lepší, kdyby tady vznikla jakási „elita“, která by hrála poháry pravidelně. Tahle mužstva pak mají top podmínky a taky top hráče z daného regionu. Víc než tři nebo čtyři by jich v Česku asi být nemělo, trh není tak velký. Vidíte to v Bělorusku: Bate Borisov hraje poháry pravidelně, díky tomu přijde lepší koeficient, nasazování, možnost prodat hráče do špičkových evropských klubů atd.

Dejme slovo **Jaroslavu Hřebíkovi**:

Když jsem dostal šanci po Pepíkovi Chovancovi, řekl jsem hráčům, že se mnou musí souhlasit, že Sparta je nejlepší klub v Čechách. Je nejbohatší, takže by logicky měl mít nejlepší hráče. Zeptal jsem se jich, kolik hráčů je v národňáku, v jednadvacítce, v devatenáctce... Jak je možné, že tak málo? Ať se nad

tím zamyslí. Ale tohle je logické, to musí napadnout každého.

Vzpomínky zkušeného kouče navíc mohou, co se Sparty týká, obsáhnout celou desetiletku:

Když jsem přišel poprvé do Sparty, před zhruba jedenácti roky, střídal jsem Ivana Haška. Ten měl v mužstvu Rosického, Lokvence, Baranka, Horňáka, Fukala... Hráli Ligu mistrů. Všichni tihle hráči odešli, Jiří Kotrba měl mít podepsanou smlouvu, ale do Sparty nenastoupil, já jsem byl v Jablonci a Mirek Pelta mi řekl: „Nechceš do Sparty? Mluvil jsem s Košťálem, Kotrba z toho vyskočil, to je hrozný...“ Já povídám: „To víš, že jo.“ Tak jsem šel do Sparty a jmenovaní hráči odešli. Udělali jsme nové mužstvo. Prohráli jsme v Blšanech a tak dále, nastal určitý vývoj a pak jsme začali hrát dobře. S ostatními hráči, nikoho jsme nekoupili, jen z Jablonce jsem si vzal tři. A měli jsme úspěch, hlavně v Lize mistrů. Pak jsme na jaře prohráli 2:1 v Jablonci, pak remíza s Libercem, a Košťál mě ještě před koncem ročníku odvolal. Mnoho hráčů z toho kádru, který jsme postavili já a poté Vítů Lavička, velmi dobře prodali. Je otázka, jestli je měli prodávat, nebo ne. Ale prodali je do zahraničí, do dobrých klubů. Poprvé jsem postavil Petra Čecha, ačkoli tu byli tři zkušení brankáři – Blažek, Špit a Poštulka. Petra Čecha jsem neznal, přišel v rámci dobrých vztahů s Blšany. Libil se mi. Když poprvé chytal za Spartu, dostal gól hlavou zpoza vápna, asi ze sedmnácti metrů. Ale v bráně zůstal, byl výborný. Tohle byla jen taková perlička. Postoupili jsme do druhé fáze Ligy mistrů, a pak jsem musel odejít.

Když jsem šel do Sparty podruhé, domluvili jsme se s panem Křetinským na nákupu kvalitních hráčů – Zdeněk Pospěch a Michal Kadlec, oba pozdější reprezentanti, Matušovič, slovenský reprezentant Karol Kisel, který byl i na mistrovství světa, Slepíčka, v té době dobrý hráč, dnes už je jeho hra poněkud statická... Spartou prošli taky Petržela, ten šel na hostování, Poborský, Kolář, Limberský... - to už máte pomalu deset výborných hráčů, kterých se Sparta zbavila. A u některých z nich se v Plzni ukázalo, že jsou to ti správní pro český fotbal.

Jednu dobu se zdálo, že soupeření pražských „S“ bude na špičce našeho fotbalu a na ostří nože. Slavia dvakrát po sobě získala titul, jenže pak...

Vladimír Šmicer byl u toho:

Bída Slavie začala odchodem Ericha Brabce v létě 2009. To nastartovalo takové změny, že, když to řeknu otevřeně, všechno šlo do háje. Téhož léta přišlo jedenáct nových hráčů, a sedm nebo osm z nich pak záhy odešlo. Všichni byli získáni za veliké peníze a dostali nepřiměřené kontrakty, často vyšší, než měli ti, kteří tvořili partu posledních dvou let, jenž získala dvakrát po sobě titul. Úplný nesmysl, vyhozené peníze, a dát pak ten tým dohromady... Navíc se jakoby napevno počítalo s Ligou mistrů. Potom přišel nešťastný zápas s Tiraspolem, což byl konec, protože jsme kvůli tomu nešli ani do Evropské ligy.

Rok předtím Slavia vypadla s Fiorentinou, ale aspoň byla Evropská liga, kde jsme měli třeba Hamburk nebo Aston Villu, takže se vydělaly nějaké peníze. Po vyřazení Tiraspolem rozpočet nenaplněný, navíc dluhy z minulosti... To nemohlo skončit dobře.

Čas ale oponou trhnul – a máme tu vyjádření Aleše Řebíčka, že by rád na Slavii vrátil Ligu mistrů. Vladimír Šmicer je realista:

V horizontu let to reálné je. Navíc všechno není jen o penězích – třeba Sparta jich má dost, a do Ligy mistrů se už dlouho taky nedostala. V případě Slavie

to ovšem chce mít jasnou linii a koncepci, najít manažera, který si bude umět vybrat hráče a sestaví dobrý tým. Takového experta ve Slavii bohužel nevidím. Taky je potřeba dát trenérovi důvěru, poskytnout mu dva tři roky na to, aby něco vybudoval, nechat ho vybrat si čtyři až pět hráčů, kteří utvoří kostru nového týmu. A ten trenér musí mít nějakou myšlenku, nějakou vizi. Ne aby se stal hlavním trenérem asistent, který Slavii tak nějak „zbyl“ – to jsme viděli už dvakrát. Tak, jak to bylo doposud, se to dělat nedá. Navíc v nedávné minulosti byla Slavia úplně vybrakovaná, dobří hráči chodili za pár korun do Dukly, do Jablonce... Teď, na konci sezony 2011/2012, tam nevidím kostru týmu.

Nelze si také nepovšimnout toho, že se poměr český versus moravský fotbal výrazně vychyluje ve prospěch českého (byť do ročníku 2012/2013 postoupily Jihlava a Brno, když první Ústí nad Labem nesplnilo licenční podmínky a třetí Sokolov neprojevil zájem, a do druhé ligy žádný moravský tým nespádl). Ovšem Baník a částečně i Olomouc si prožily klinickou smrt, Zbrojovka se vrátila do ligy jen díky neudělení licence Ústí nad Labem a vůbec po Moravě nacházíme pomníky nesplněných fotbalových snů... Kdo jiný by o tom měl vědět víc než moravský patriot a muž, který byl přítomen počátkům drnovického „zázraku“ – tedy **František Komňacký**:

Pocházím od Kyjova a dobře si pamatuju třicetitisícové návštěvy v Brně. A teď? Pro nás, kteří to pamatujeme, je to trauma. Navíc mi skoro pod okny chátrá drnovický stadion... Člověk cítí, že musí přijít někdo nebo něco, co moravský fotbal zase nastartuje. Vždyť dřív bylo třeba osm prvoligových mužstev z Moravy, a letos tři.

Byly tu pokusy udělat vrcholový tým z klubu, který neměl zázemí, ale na to je potřeba tolik peněz, že to bez gigantů typu Chemapolu v Drnovicích nejde. A když nemůže být liga v Ústí nad Labem, což je krajské město, nevím, jak to dopadne tady. Pokusy byly – nejen Drnovice, ale i Dolní Kounice, Prušánky, Prostějov nebo Slušovice... Drnovice vydržely nejdéle, ale jakmile odešel Chemapol, bylo po všem. Ostatní kluby stály na hliněných nohách – třeba do Prušánek nalákal tehdejší majitel Jiří Paška top hráče, ale pak jim stejně neplatil, takže se Ivo Knoflíček, Bartolomej Juraško a spol. zase sbalili. Jsou to umělé projekty, liga patří do velkých měst.

Relativně nejsmysluplnější snad byly Ratiškovice, které dlouho hrály druhou ligu a dokonce postoupily do finále poháru. Byl tam šikovný předseda, inženýr, jenž dokázal získat velké peníze z programů na útlum hornictví a z obřích burz, kde prodávali vesměs suroviny získané po zavření dolů. Byly peníze, přišli hráči typu Ríši Hrotka... Útlumový program skončil, burzy také, a dnes hrají, myslím, 1.A třídu.

Morava je každopádně chudší než Čechy. A také záleží na lidech. Myslím, že kdyby byl pan Pelta třeba v Hodoníně, hrála by se liga i tam. Jenže kolik takových osobností na Moravě je? Když se volí místopředseda asociace za Moravu, je problém sehnat kandidáta... Dnes navíc na ligu potřebujete minimálně několik desítek milionů. Nám se relativně snadno začínalo od 1.B třídy v Drnovicích, když do toho Honza Gottvald dával i své soukromé peníze. Jenže jak dneska soukromá osoba utáhne prvoligový klub?